

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A./B.Sc. Honours/Programme 3rd Semester Examination, 2019

SEC1-GEOGRAPHY

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.
All symbols are of usual significance.*

**The question paper contains SEC1A and SEC1B.
The candidates are required to answer any *one* from *two* courses.
Candidates should mention it clearly on the Answer Book.**

SEC1A
REMOTE SENSING
रिमोट सेसिं
रिमोट सेन्सिङ्

SECTION-I / विभाग-क / भाग-I

1. Answer any *four* questions from the following: $3 \times 4 = 12$

निम्नलिखित ये-कोनो चारचि प्रश्नेर उत्तर दाओः

कुनै चारवटा प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

(i) Photogrammetry

फोटोग्रामेट्री

फोटोग्राममेट्री

(ii) Spatial resolution

आनिक रेजल्युलेशन

स्थानिक समाधान

(iii) EMR

(iv) Atmospheric Window

आवश्यिक जानाला

वायुमंडलीय विन्डो

(v) IRS

(vi) FCC.

SECTION-II / विभाग-ख / भाग-II

2. Answer any *four* questions from the following: $6 \times 4 = 24$
- निम्नलिखित ये-कोनो चारठि प्रश्नेर उत्तर दाओः
कुनै चारवटा प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :
- (i) Define remote sensing. What are the advantages of remote sensing? 2+4
रिमोट सेसिं काके बले ? एर ब्यबहारेर सुविधाशुलि लेख।
रिमोट सेन्सिङ परिभाषित गर्नुहोस्। रिमोट सेन्सिङ का फायदाहरू के के हुन ?
- (ii) Write a short note on Visual Image Analysis (VIA). 6
Visual Image Analysis (VIA) सम्पर्के संक्षिप्त टिका लेख।
दृश्य छवि विश्लेषणकाबारे एउटा छोटो नोट लेख्नुहोस्।
- (iii) Discuss different types of platforms used in remote sensing. 6
रिमोट सेसिं-ए ब्यबहात विभिन्न प्लाटफर्म सम्पर्के आलोचना कर।
रिमोट सेन्सिङमा प्रयोग हुने विभिन्न प्रकारका प्लेटफार्मवारे छलफल गर्नुहोस्।
- (iv) Differentiate between the Sun-synchronous and Geo-synchronous satellites. 6
Sun-synchronous ओ Geo-synchronous कृत्रिम उपग्रहेर मध्ये पार्थक्य लेख।
सूर्य सिंक्रोनस र भू सिंक्रोनस उपग्रह बीच भिन्नता लेख्नुहोस्।
- (v) Elaborate the techniques of supervised image classification in remote sensing. 6
रिमोट सेसिं-ए Supervised Image Classification -एर कोशलशुलि आलोचना कर।
रिमोट सेन्सिङमा पर्यवेक्षित छवि वर्गीकरणका प्रविधि विस्तृत गर्नुहोस्।
- (vi) Give an account of the development of satellite remote sensing in India. 6
भारते उपग्राहिक रिमोट सेसिं-एर विकाश सम्पर्के लेख।
भारतमा उपग्रह रिमोट सेन्सिङका विकासको वर्णन गर्नुहोस्।

SECTION-III / विभाग-ग / भाग-III

3. Answer any *two* questions from the following: $12 \times 2 = 24$
- निम्नलिखित ये-कोनो दुष्टि प्रश्नेर उत्तर दाओः
कुनै दुईवटा प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :
- (i) Discuss the applicability of remote sensing in Landuse-Landcover mapping. 12
रिमोट सेसिं-ए भूमि ब्याबहार ओ भू-आच्छादन एर प्रयोगयोग्यता सम्पर्के लेख।
भूमि प्रयोग-भूमि कभर नक्शा रिमोट सेन्सिङको लागू योग्यतावारे छलफल गर्नुहोस्।
- (ii) What is Digital Image Processing? Discuss briefly the Radiometric and Geometric correction of pre-processing in remote sensing. 2+5+5
Digital Image Processing बलते कि बोझ ? Radiometric ओ Geometric Correction सम्पर्के संक्षेपे लेख।
डिजिटल छवि प्रसंस्करण के हो ? दूर संवेदनमा पूर्व प्रसंस्करणको रेडियोमेट्रिक र ज्योमेट्रिक सूधारको लागी संक्षिप्तमा छलफल गर्नुहोस्।
- (iii) What are the importance of sensors? Write a note on EMR interaction with atmosphere and the earth surface. 4+8
Sensors-र गुरुत्व लेख। वायुमण्डल ओ भूपृष्ठेर सँगे EMR-र पारम्परिक क्रिया आलोचना कर।

सेन्सरको महत्व के हो ? वातावरण र पृथ्वीको सतहको साथ EMR अन्तर्क्रियामा टिप्पणी दिनुहोस्।

- (iv) Discuss the processes of Satellite Image Interpretation.

12

Satellite Image Interpretation-एर प्रक्रियाशुलि आज्ञाचना कर।

उपग्रह छवि व्याख्या प्रक्रियाबारे छलफल गर्नुहोस्।

SEC1B RURAL DEVELOPMENT

आशीर्वादित विकास

ग्रामीण विकास

SECTION-I / विभाग-क / भाग-I

1. Answer any *four* questions from the following:

$3 \times 4 = 12$

निम्नलिखित ये-कोनो चाराचि प्रश्नेर उत्तर दाओः

कुनै चारवटा प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

- (i) Sustainable rural development
सूखाही आशीर्वादित उन्नयन
दिगो ग्रामीण विकास
- (ii) Rural connectivity
आशीर्वादित योगायोग
ग्रामीण जडान
- (iii) JDY
- (iv) Target group
टार्गेट गोष्ठी
लक्षित समूह
- (v) Community Development Programme
कम्युनिटि डेव्हेलपमेन्ट प्रोग्राम
सामुदायिक विकास कार्यक्रम
- (vi) IRDP.

SECTION-II / विभाग-ख / भाग-II

2. Answer any *four* questions from the following:

$6 \times 4 = 24$

निम्नलिखित ये-कोनो चाराचि प्रश्नेर उत्तर दाओः

कुनै चारवटा प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

- (i) Give a brief account on the basic elements required for rural development.
आशीर्वादित उन्नयनको भूल उपादानशुलि सम्पर्के लेख।
ग्रामीण विकासको लागी आधारभूत तत्वहरूबारे संक्षिप्तमा लेख्नुहोस्।

- (ii) Discuss the values and promises of the Gandhian Model of rural development. 6
 ग्रामीण उन्नयने गांधीजी मडेलेर मान ओ प्रतिकृतिशुलि सम्पर्के आलोचना कर।
 ग्रामीण विकासको गांधीवादी मॉडेलको मूल्य र वाचाबारे छलफल गर्नुहोस्।
- (iii) Discuss the measures taken for the rural development in drought prone areas. 6
 खरा प्रबन्ध अथवा ग्रामीण उन्नयनेर जन्य गृहीत ब्यबस्थाशुलि की की ?
 खडेरीमा परेको क्षेत्रहरूमा ग्रामीण विकासका लागी गरिएका उपायहरूबारे छलफल गर्नुहोस्।
- (iv) Write a short note on 'SJSY'. 6
 'SJSY' सम्पर्के संक्षिप्त टीका लेख।
 SJSY मा एक छोटो नोट लेख्नुहोस्।
- (v) Elaborate the major rural development policies of India after Independence. 6
 स्वाधीनता परबर्तीकाले भारते ग्रामीण उन्नयने गृहीत नीतिशुलि सम्पर्के लेख।
 स्वतंत्र भए पछि भारतको प्रमुख ग्रामीण विकास नीतिको विस्तृत वर्णन गर्नुहोस्।
- (vi) Evaluate the role of PMGSY in rural development. 6
 ग्रामीण विकाशे PMGSY-र अवदान लेख।
 ग्रामीण विकासमा PMGSY को भूमिकाबारे विस्तार गर्नुहोस्।

SECTION-III / विभाग-३ / भाग-III

3. Answer any *two* questions from the following: 12×2 = 24
- निम्नलिखित ये-कोनो दुष्टि प्रश्नेर उत्तर दाओः
 कुनै दुईवटा प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :
- (i) Discuss the various measures of level of rural development in India. 12
 भारते ग्रामीण विकाश तर निर्धारणेर विभिन्न मात्राशुलि लेख।
 भारतमा ग्रामीण विकासको स्तरका विभिन्न उपायहरूबारे छलफल गर्नुहोस्।
- (ii) Critically discuss the Lewis model of economic development. 12
 अर्थनीतिक उन्नयनेर निरीक्षे लिउस् मडेलेर सम्पर्के समालोचना कर।
 आर्थिक विकासको लुईस् मॉडेलको आलोचनात्मक रूपमा छलफल गर्नुहोस्।
- (iii) Explain the impact of MNREGA on economy and livelihood security in rural areas of India. 12
 भारतेर ग्रामीण अथवा MNREGA-र प्रभाव किभाबे सेखानकार जनजीवन ओ अर्थनीतिते परिलक्षित हय ?
 भारतको ग्रामीण क्षेत्रमा आर्थिक र आजीविका सुरक्षमा MNREGA को प्रभाव वर्णन गर्नुहोस्।
- (iv) Evaluate the Panchayati Raj System as rural governance in India. 12
 भारतेर ग्रामीण शासन ब्यबस्थाय परिवर्तनि राज ब्यबस्थार भूमिका मूल्यायन कर।
 पंचायती राज प्रणालीलाई भारतमा ग्रामीण शासनको रूपमा मूल्याङ्कन गर्नुहोस्।

—X—